

etiam humanas leges, superior est semper ille qui vicit. Quid enim jam mea intererat, ut etiam apud vestram reverentiam pravae ejus doctrinae astipulator ^a existerem: de quo congaudere possem, si damnatis istis quae illi a me objecta fuerant, ^b sic et apostolicae sedis iudicium roboraret, ut meruisset absolvi; nec prius se ordinari, quam purgari, patereur.

5. Sed vulpecula fraudibus fuit semper studens: ingenium suum mutare nescit. Non se credidit posse

^a Vatic. ms. *existere*. Edidit Baron., *existeret*. Sed orationis series *existerem* postulat, eamque lectionem praedictus ms. eo magis permittit, quod mox in eodem rursus *posse*, pro *possem*, occurrit. Porro illic *astipulator* non consentientem, sed testem sonat.

A deprehendi: quoniam confidentiam semper in foveis habuit, in quibus demersum caput conscientiae suae nititur occultare. Quod jam dictum latere non potuit, sed manifestius publicatum, spiritali per tuam beatitudinem gladio rescinditur: ne amplius ferinis dentibus grex Domini recetur in partes, quem pastor bonis sollicita et pervigili cautela custodit. Hanc autem libellum direxi beatitudini tuae per Martellinum subdiaconum ecclesiae Carthaginiensis. Dat. vi idus Novembris.

^b In archetypo Vatic., sicut *apostolicae sedis iudicium roborari meruisse tam absolvi*, quod Baronius et ex eo Labbeus ita exhibuerunt: sic ea per *apostolicae sedis iudicium roborari .. eruasit absolvi*. Quod nobis minime retinendum duximus.

III.

DE BENEDICTIONIBUS PATRIARCHARUM

LIBELLUS.

PRÆFATIO.

Sacrosancta atque præsaga sanctorum Patriarcharum benedictio, quae per Spiritum sanctum atque os beati Jacobi singulis est competenti qualitate distributa, nec per omnia sensu litterario potest intelligi, maxime cum idem beatus Patriarcha dicat: *Ut annuntiem vobis quae ventura sunt in novissimis diebus* (Gen. xlix, 1): nec ita extenuanda per sensum allegoricum, ut omnino evacuari debeat sensus historicus: quia et quaedam, uti post videbimus, sic eis praedicta sunt, ut quaedam in proximo, quaedam multo post venerint: tamen plura ex illis in futura servata sunt. Quae ergo ^a historialiter in istis verbis intelligere possumus, primum, quasi fundamenta jaciendo, donante Domino, strictim pandamus: quae autem omnimodis litteram refugiant, ea per spiritalem intelligentiam, sicut et spiritali sunt intellecta carpenda, discutiamus.

CAPUT PRIMUM.

Benedictio Ruben.

1. *Ruben primogenitus meus; tu fortitudo mea, et principium doloris mei: prior in donis, major imperio* (Ibid., 3). Patet litterae sensus, quia beatus Jacob primum filium Ruben ex Lia uxore sua suscepit (Gen. xxxix, 31, 32): qui si se digne tanto patre tractasset, ad eum primogenita regnumque pertineret. Unde dicit cum *primogenitum*, quasi cui deberentur dona primogeniti. Sed et *fortitudinem suam* eum nominat, eo quod robur imperii ad eum debuerit declinare. Hae autem non ideo indicativa praetulit, quod ita futura esse vel praeviderit, vel

B voluerit; sed ut eum per haec dicta ad poenitentiam cohortaretur, cum recoleret, a quanta dignitate peccando decessisset.

2. Unde dicit: *et principium doloris mei*. Principium namque doloris ejus fuit, qui, ruptis castimonie habitis, infrenis irruit ad constuprandam conjugem patris (Gen. xxxv, 22): quae res non medietate dolore eum stimulasse credenda est. Bene autem dicitur *principium doloris* iste, quia et reliqui fratres accusati sunt a beato Joseph apud patrem crimine pessimo (Gen. xxxvii, 2).

3. Quod autem ait: *prior in donis*, ad primogenita pertinet, quae illi tamquam primogenito debebantur. Quod vero subjungit: *major imperio*, aperte declaratur, ad eum pertinuisse, ut de ejus semine C reges reliquorum fratrum crearentur.

4. Quod vero ait: *effusus es sicut aqua*, hunc habet sensum: Sicut aqua quae vase non cohibetur, nequaquam fuit, et ubi decivior locus humiliorem se praebuerit, toto impetu decessit; ita tu nulla mensura conjugali libidinem cohibuisti, sed quo te impetus voluptatis attexit ^b, eo sententiam tuae concupiscentiae diffudisti. Cum vero subjungit: *non crescas*, prohibet eum ulterius a tali et simili turpitudine. Unde et Dominus ad Cain: *peccasti? quiesce*.

5. Quoniam autem ista tendant, subjuncta verba restantur: *Quia ascendisti cubile patris tui, et maculasti stratum ejus* (Gen. xlvi, 4). Manifeste enim his verbis inest crimen, quod ille in Balaam ^c concubinae patris sui commisisset (Gen. xxxv, 22), exaggeratur. Quod ne cui forsitan violentum videatur, eo

^a Martiane codex mendose habebat *ego*.

^b Martianeus legit *allexerunt*.

^c Martiane, *Balam*.

quod præmissum est : *annuntiabo vobis quæ ventura sunt in novissimis diebus* ; audiatur, quid liber Paralipomenon de hac re dicat : *Filii quoque Ruben primogeniti Israel : ipse quippe a fuit primogenitus ejus : sed cum vidisset toram patris sui, data sunt primogenita ejus filio Joseph filii Israel, et non est b reputatus in primogenitum (I Paral. v, 1).*

6. Typice autem Ruben iste primogenitus populum designat Judaicum, qui primogenitus fuit Dei, juxta illud quod de illo Dominus ad Moysen ait : *Filius primogenitus meus Israel (Exod. iv, 22)* ; et beatus Hieronimus : *Sanctus Israel Domino, primitivæ frugum ejus (Jerem. ii, 3)*. Qui fortitudo illius fuit, quando in Patriarchis et Prophetis, et ceteris quibuscumque fortissimis viris contra e idolatriam, et vitiorum omnium impuram catervam fortiter dimicavit.

7. Qui tamen principium doloris ejus postea exstitit d, quando adveniente Salvatore in incredulitate permanens doctrinam illius suscipere e mente tamida recusavit. Unde Dominus videns civitatem Hierusalem, flevisse dicitur (Luc. xix, 41), et in Lazari resurrectione pro ejus populi cæcitate lacrymatum esse perhibetur (Joan. xi, 38).

8. Cum autem dicitur prior in donis, ostenditur quidem præcessisse eundem populum in f muneribus a Deo collatis : subsequitur vero gentium Ecclesiam, quæ eodem et multo potioribus esset donanda charismatibus. Cum vero subjungitur g major imperio, non miram h si honoretur eadem gens, quæ prima credidit prærogativa patrum, quando beatus Paulus apostolus multum per omnem modum C amplius esse Judæo dicit (Rom. iii, 1, 2).

9. Addidit iterea : *Effusus es sicut aqua*, effrenationem illius populi mente considerans, qui nequaquam vase legis ac præceptorum divinatorum coercitus est mensura ; sed abjectis omnium præceptorum Dei vinculis, in Salvatoris necem toto conatu locutionis sæpe rivos effudit. Nam quod per aquam locutio bona vel mala significetur, Scriptura testis est divina, quæ in bono dicit : *Aqua profunda verba ex ore viri (Prov. xxiii, 4)* ; itemque in malo : *Qui dimittit aquam, caput est jurgiorum (Prov. xvi, 14)*. Quod vero subjungit : *non crescas*, ostendit eundem populum, sicut et oculis cernimus, inter cæcitas gentes paucissimum numero diminutum.

10. Quare autem ista perperas sit, subjuncta verba testantur : *Quis accendit cubile patris tui, et maculasti stratum ejus*. Per cubile patris i carnem Salvatoris insinuat. Nec mirum. Cubile patris ejus gentes, et corpus dominicum intelligit, quia ab

eodem idem populus creatus est : nam scriptum est de eo : *Omnia per ipsum facta sunt (Joan. 1, 3)*. Per stratum vero idem corpus intelligitur, quod quasi a Judæis maculatum est, quando eorum acclamatione Dominus et in cruce suspensus, et lancea transverberatus est, atque truce proprio perfusus est.

CAPUT II.

Benedictio Simeon et Levi.

1. *Simeon et Levi fratres, vasa iniquitatis bellantia (Gen. xlix, 5)*. Patet litteræ sensus : quia hi duo fratres ob ulciscendum stuprum sororis sub ornata pace et fletis amicitias deceperunt Sichein et Hemor patrem illius (Gen. xxxiv). Quos *vasa iniquitatis bellantia* nominat, quia iniquum valde fuit amicitiam prætendisse, et eam postea prodidisse.

2. *In consilio eorum ne veniat anima mea (Gen. xlix, 6)* ; videlicet execrans omnem simulatam pacem. Unde et beatus David k talibus quibusque fletis imprecatur : *Qui loquuntur pacem cum proximo suo, mala mentem sunt in cordibus eorum. Da illis secundum opera ipsorum (Psal. xxvii, 3, 4)*. Quod vero subjungit : *Et in castro illorum non sit gloria mea* ; nolebat utique tali victoria, et potius eade gloriari, in qua non virtus bellatoris poterat laudari, sed potius falsitas deceptoris coargui.

3. *Quia in furore suo occiderunt virum, et in voluntate sua suffoderunt murum*. Per virum Sichein intelligi debet, et per eum omnes qui ejus causa preempti sunt. *Suffossio* autem *murum* non quidem in libro Geneseos legitur ibidem suis e patrata : sed tractum est hoc a consuetudine bellantium, qui a longè terra suffossa per cuniculos fundamenta murorum destruere atque ignem immittere soleant, quod excocci lapides murorum firmitas ac stabilitas dejiciatur.

4. Quanta autem animadversio hoc factum feriat, videamus. *Maledictus*, inquit, *furor eorum, quia pertinax ; et indignatio eorum, quia dura. Pertinax* namque *furo* illorum exstitit, quia nec blandiis delintri, nec donis potuit mitigari. Et *dura indignatio* comprobata est, quæ nec per illorum interfectionem qui piaculum perpetrarunt, potuit emolliiri, sed super omnem civitatem potius non dubitavit grassari l.

5. Quod autem ait : *Dividam eos in Jacob, et dispergam illos in Israel*, proprie ad Levi pertinet, qui per totum Israel dispersus est, non accepta propria hæreditate ; sed in civitatibus atque suburbanis earum habitando, sicut hic dicitur, *dispersus est et divisus*. Moris est namque sacre Scripturæ, dum de adherentibus sibi loquitur, ea quæ non

a Codex inder mendose habet *quoque* pro *quippe*.

b Vulgatus interpres hic addit *ille* : quam voculam cum hic scripsisset librarius, eam postmodum delevit.

c Ita emittitur librarius, pro *idolatricam*. Vide Trombellium in *Hilarii* epistolam not. 175.

d Voces *postea* exstitit omittuntur a Martianæo.

e Vox *suscipere* omittitur a Martianæo.

f Particula *in* omittitur a Martianæo.

g Martian., *subjungit*.

h Martianæi codex pro *non murum* mendose habebat *nimirum*.

i Martianæus hic addit *tui*.

k Martianæus legit *insinuans*.

l Librarius mendose quidem, sed constanter scribit *David*.

1 Codex habet *crassari*.

omnibus, sed quibusdam soleant evenire, generaliter tamen prædicere. Unde et Dominus Jacobo et Joanni: *Potestis bibere calicem quem ego bibiturus sum? Calicem quidem meum, ait, bibetis (Matth. xx, 21, 24)*. Nec tamen Joannes calicem passionis sanguinem fundendo bibit.

6. Quantum autem ad futurorum pertinet prophetiam, per Simeon et Levi, Scribæ et Pharisei designantur: ex Levi namque principes Sacerdotum fuisse patet. Qui *vasa iniquitatis bellantia* fuere, cor habentes, secundum Domini exprobrationem, *plenum iniquitate, et rapina (Luc. xi, 39)*. Bellabant autem adversus Dominum non armorum pugna, sed versutia callida, quærentes quomodo veridica Domini verba et facta falsis expugnarent argumentis.

7. Quæ vir sanctus detestans ait: *in consilio eorum non ventat anima mea*; videlicet execrans illud consilium, quod Judæi colligentes dicebant: *Quid facimus, quia hic homo multa signa facit (Joan. xi, 47)?* et reliqua. Et *in cœtu illorum gloriam suam esse* nolebat; nolens videlicet in multitudine eorum gloriari, qui quo pluriore, eo erant deteriores: Scripturæ sensum jam tunc opere complens, quæ dicit: *Ne gloriaris in filiis pessimis, si multiplicentur (Eccles. xvi, 1)*.

8. Reddit autem causam, quare consilium et cœtum talium abominetur, dicendo: *Quia in furore suo occiderunt virum, et in voluntate sua suffoderunt murum*. In furore namque suo occiderunt Virum, videlicet Dominum Salvatorem, de quo Zacharias ait: *Ecce vir: Oriens nomen ejus (Zach. vi, 12)*, clamando ad Pilatum: *tolle, tolle, crucifige eum (Joan. xix, 15)*. Et *in voluntate sua suffoderunt murum*, quia voluntatem suam complentes, Dominum et crucifixerunt, et latus ejus terebraverunt. Qui *murus noster jure* vocatur, quia munimine ejus ab adversitatibus hostium spiritualium custodimur. De quo sanctæ Ecclesiæ repromittitur his verbis: *Urbs fortitudinis nostræ Sion Salvator: ponetur in ea murus, et antemurale (Isa. xxvi, 1)*.

9. Quod factum vir sanctus validissimo cuspe maledictionis confodit, dicens: *Maledictus furor eorum, quia pertinax; et indignatio illorum, quia dura*. Furorem namque pertinacem habuerunt, et indignationem duram; quia nec per miracula divina ad credendum eum Deum perducere potuerunt, nec tamquam innocenti homini et nihil eos lædenti, usque ad mortem persequendo pepercerunt.

10. Quod vero subjungit: *Dividam eos in Jacob, et dispergam illos in Israel*; hoc est, quod nunc videmus. Iisdem populus paterno solo exhæredatus in cunctas gentes, ob testimonium credulitatis nostræ, perfidiæ suæ pœnas luit. Quod et beatus David in psalmo ex persona Domini nostri prophetavit dicendo: *Deus meus demonstravit mihi super inimicos*

meos: ne occidas eos, nè quando obliviscantur legis tuæ: disperge eos in virtute tua (Psal. LVIII, 12). Bene autem *dividi* dicuntur in Jacob, et *dispergi* in Israel; quia sancta Ecclesia quæ vitiorum supplantatrix est, Jacob jure vocatur; et quæ mentis puritate Deum videre nititur, Israelis vocabulo nuncupatur; per quam Judæi divisi et dispersi pererrant; quæ in quatuor cœli partibus diffusa eos vagabundos quotidie sustinet.

C A P U T III.

Benedictio Judæ.

1. *Juda, te laudabunt fratres tui: manus tuæ in cervicibus inimicorum tuorum. Adorabunt te filii patris tui (Gen. xlix, 8)*. His verbis modestia hujus viri secundum litteram pariter, et virium copia demonstratur: quia videlicet et civiliter tractando cum fratribus, ea modestia visus^a est, ut a cunctis laude dignus haberetur: quod difficile est; inter tot scilicet fratres omnium animos habere conciliatos. Sed et fortitudine adeo abundavit, ut cervices suorum flectere valeret inimicorum. Quod autem eloquentia plurimum valuerit, testatur oratio, qua suam suorumque coram Joseph allegavit necessitatem (Gen. xlii, xliii et xliiv). Narrat præterea Josephus historiographus, verbis eum potuisse quam plurimum. Porro autem quod robore inter fratres suos eximius haberetur, testantur *Verba dierum*, quæ hoc modo referunt: *Porro Judas qui erat fortissimus inter fratres suos, de stirpe ejus principes germinati sunt (I Paral. v, 2)*. Quod autem subjicit: *Adorabunt te filii patris tui*, aperte regnum quod Ruben abstulerat, Judæ concredidit dicens, eum a reliquis fratribus suis adorandum: quod regni utique congruit dignitati.

2. Mystice autem per Judam ille jam tunc præfigurabatur, qui de ejus stirpe secundum carnem natus est, Dominus et Salvator noster; quem laudant fratres sui omnes, videlicet in eum credentes: unde ipse primus in illis qui in eum crediderunt, a monumento per mulieres mandatum direxit, dicendo: *Ite, et dicite fratribus meis (Matth. xxviii, 10)*. Ne autem putemus, hanc dignitatem solis apostolis attributam, ut fratres ejus vocentur; ipse hac dignitate donandos omnes qui in eum credunt, testatur dicendo: *Quicumque fecerit voluntatem Patris mei qui in cœlis est, ipse meus frater, soror et mater est (Matth. xii, 50)*. Ipsum ergo laudant fratres; videlicet omnis Ecclesia, quæ adhuc a cœlesti hæreditate exsulat in terris, sive quæ jam præcessit^b ad cœlos. Unde psalmus: *Laudent illum cœli et terra (Psal. lxxviii, 35)*. Et in Apocalypsi Joannes: *Laudem dicite Deo nostro, omnes servi ejus, et qui timetis eum, pusilli et magni (Apoc. xix, 5)*. Cujus^c *manus in cervicibus inimicorum ejus sunt*; quia, secundum Evangelii testimonium: *Omnia dedit ei Pater in manus (Joan. xiii, 3)*. Ipse etiam his verbis consentit,

^a Fortasse legendum est *usus*.

^b Vel *processit*.

^c Nempe *Christi*.

dicendo : *Data est mihi omnis potestas in caelo et in terra* (*Math.* xxxiii, 18). Et Pater ad eum loquitur : *Sede a dextris meis, donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum* (*Psal.* cix, 1 ; *Math.* xxii, 44 ; *Luc.* xx, 43). Quem adorant filii patris ejus ; omnes videlicet per eum adoptati in filiorum dignitatem, juxta quod Apostolus loquitur : *Ut in nomine Jesu omne genu flectatur, caelestium, terrestrium et infernorum.*

3. Sequitur : *Catulus leonis Juda : ad praedam, fili mi, ascendisti : requiescens accubuisti ut leo, et quasi leaena : quis suscitabit eum ?* Quantum attinet ad superficiem litterae, fortitudo regum a stirpe Juda descendentium per haec verba praefiguratur : qualem beatum David fuisse legimus, et beatum Ezechiam, et caeteros quosque qui divinitati humilissime famulantes, vires hostium, eo donante, instar leonis et leaenae subegerunt, et adeo terrori hostibus exstiterunt, ut nullus eos laceasire ad pugnam quasi quiescentes praesumeret : cujus rei testes sunt libri Regum.

4. Typice autem *catulum leonis* Dominum Salvatorem appellat, tamquam leonina ortum prosapia ; videlicet regia stirpe progenitum. Bene autem *catulus leonis* vocatur, cujus natura esse dicitur, ut nascens tribus diebus dormiat, deinde rugitu paterno excitatus assurgat. Quae figura pulcherrime aridet Dominicæ dormitioni ; qua a tribus diebus dormiens ad Patrem clamat : *Tu autem, Domine, miserere mei, et resuscita me* (*Paal.* xl, 11). Sed resuscitatus ad praedam ascendit ; quia exspolians infernum, justos quosque ad superna secum tamquam praedam egregiam triumphando evexit. Qui *ut leo*, et quasi *ut leaena accubuit* ; quia qui dormire per carnem in sepulcro voluit, quasi leo victor de hostibus triumphavit. Quod autem subjungit : *Quis suscitabit eum, subauditur, nisi Pater ?* Nullus enim non dicam hominum caducorum, sed nec quilibet Angelorum^b, nisi is de quo Petrus apostolus dixit Judæis : *Quem Deus suscitavit a mortuis, cujus nos testes sumus* (*Act.* iii, 15).

5. *Non auferetur sceptrum de Juda, nec dux de femoribus ejus, donec veniat qui mittendus est : et ipse erit expectatio gentium* (*Gen.* xlix, 10). Haec sententia clarius luce a fidelibus intelligitur, quia tamdiu sae gentis principibus ac ducibus iisdem populus regebatur, quousque Dominus et Salvator noster veniret, qui mittendus erat a Patre. Qui est *expectatio gentium* ; quia videlicet tamdiu Deus Pater gentes ad paenitentiam expectavit, quousque per Filii sui adventum ad cognitionem suam ab idolatriæ cultura eos revocaret. Nam sive in Babylone transducti fuerint Judæi, semper sibi praepositi ex sua gente fuerunt : seu reversi ex Babylone, quousque Herodes alienigena rex eis constitueretur : et per pontifices summa eorum regebatur, quous-

que ad Aristobulum ventum est, qui primus post reditum de Babylone, cum esset pontifex, sibi diadema imposuit et regem se declaravit. Iidemque successores ejus, usquequo rebus Judaicis lapsantibus, et Hircano ultimo rege Judæorum extremis malis^c addito, regnum a Cæsare Augusto Herodes alienigena suscepit Judaicum. Cujus tempore, secundum hanc prophetiam et Evangelii testimonium, is qui *mittendus erat* (*Math.* ii, 4), Dominus et Salvator noster advenit.

6. *Ligans ad vineam pullum suum, et ad vitem, o fili mi, asinam suam* (*Gen.* xlix, 11). Haec compositione verborum demonstratur, non ad Judam, beatum Jacob loqui, sed de eo utique, qui *mittendus erat* ; qui enim ad filium loquens, *o fili mi* dicit, et addidit *pullum tuum* vel *asinam tuam*, manifestissime de eo loquitur, quem superius mittendum praedixerat : Quem legimus (*Math.* xxi, 5-7) venientem in Hierusalem in usus habuisse asinam et pullum, nec tamen eos ad vineam vel vitem fuisse colligatos. Restat ergo, ut in his verbis nihil historicum requiratur, sed totum typice dictum intelligatur. Ligavit enim Dominus et Salvator ad vineam pullum suum, quando populum nationum indomitum praecipis subdidit Apostolorum ex vinea Judaica procreatorum, de qua Isaias : *Vinea enim Domini sabaoth, domus est Israel* (*Isa.* v, 7). Alligavit etiam ad vitem, id est Ecclesiam, asinam suam, videlicet Synagogam, quam in fine saeculi a perfidia revocans jugo legis oppressam discipulatu eam subdet Ecclesiae, atque ita *fiet unus grex, et unus pastor* (*Joan.* x, 16) ; et secundum beati Zachariae testimonium, *duae virgæ^d illae copulabuntur, et erunt in unionem in manu Domini.*

7. *Lavabit vino stolam suam, et sanguine uvæ pallium suum* (*Gen.* xlix, 11). Idioma Hebraici constat esse sermonis, ut unam eandemque rem diversis sermonibus repetat, ut hic. Quid est enim vinum, nisi sanguis uvæ ? Sed quantum litterae superficies inconsequens est (nullus enim vel stolam, vel pallium vino lavat), tantum gratiori intelligentia interior commendatur. Salvator namque vino stolam suam, et sanguine uvæ pallium suum lavit, quia pendens in cruce proprio sanguine sacram carnem quæ stola illius fuit, perfundi voluit.

8. Sequitur : *Pulchriores sunt oculi ejus vino, et dentes ejus lacte candidiores* (*Ibid.*, 12). Oculi Salvatoris pulchriores vino praedicantur, quia dona Spiritus sancti quæ per Christum conferuntur, speciosiora vino legali comprobantur. Nam quod oculi Salvatoris dona Spiritus sancti significant, Zacharias testatur propheta dicendo : *Super lapidem unum septem oculi sunt* (*Zach.* iii, 9) ; quos Isaias enumerat dicendo : *Spiritus sapientiae et intellectus, spiritus consilii et fortitudinis, spiritus scientiae et pietatis, et spiritus timoris Domini* (*Isa.* xi, 2, 3). Qui pulchriores

^a Vel qui, vel quia.

^b Videtur verbum aliquod hic desiderari.

^c Forte addicto.

^d Vel illi.

sunt viue legali quod in nuptiis defecit (Joan. ii, 5), quia *per legem cognitio peccati* (Rom. iii, 10), *per gratiam autem Spiritus sancti nobis ejus remissio condonatur*. Et secundum Evangelium, *lex quidem per Moysen data est, gratia autem et veritas per Jesum Christum* (Joan. i, 17).

¶ Quod autem dicitur : *Et dentes ejus lacte candidiores* : per *dentes* predicatorum novi Testamenti debent intelligi, qui cibos spirituales communicando, id est exponendo, multa nobis perutilia in ventrem memorie transmittunt. *Lac* autem doctrina veteris Testamenti non incongrue accipitur, quam incipienti populo adhuc ad perfectum cibum invalido condita est. *Candidiores* ergo *lacte dentes* Jesus habet, quia Ecclesie suae predicatorum puritatis munditia conspicuos perfecit. Nam quantum inter sectatores Evangelii et legales distet observantias, beatus Petrus testis est, qui ait : *Non potuistis in lege justificari : in hoc omnia qui credit, justificatur* (Act. xiii, 38, 39). Isti ergo dentes candidi sunt, quia fonte baptismatis abluti, a peccatorum acieis redduntur purissimi. De legis autem observatoribus nihil tale referitur : sed tantummodo dicitur, quia *Qui fecerit ea, vivet in illis* (Galat. iii, 12). Insuper omnes qui legi carnaliter deservimus, sub maledictio sunt, dicenda terribiliter eadem *Legem* : *Maledictus omnis qui non permanserit in mandatis legis hujus, ut faciat ea quae in ea scripta sunt* (Deut. xxvii, 26).

CAPUT IV.

Benedictio Zabulon.

1. *Zabulon in littore maris habitabit, et in statione navium pertingens usque ad Sidonem* (Gen. xlix, 13). Juxta historicum situs sortis illius quam in terra re-promissionis Deo donante accepturus erat, praedicitur : quod scilicet terra possessionis ejus ab uno latere a mari inciperet, et torrente finiretur ab alio, sicut in libro *Jesu Nave* (Josue xix, 14), ubi distributiones possessionum earum terminatae sunt, manifeste declaratur : unde et *Sidonis* hic fit mentio, quae contigua mari est.

2. Juxta mysticos autem intellectus, *Zabulon* primitias Ecclesiae sanctae designat ; ex cujus tribu aliqui sanctorum Apostolorum fuisse creduntur, quod in littore maris assidue morsurentur, utpote ex eo victum manu et arte captantes a Domino ad apostolatus culmen vocati sunt, secundum prophetiam beati David dicentis : *Principes Juda duces eorum, principes Zabulon, principes Nephthali* (Psal. cxvii, 28). Qui etiam in statione navium habitant, quia in Domino Jesu Christo fiducialiter *secura pace* requiescunt. Navis namque Ecclesiae intelliguntur, quae fidelissima statione portum salutis suae Dominum requirunt, et inveniunt. Et bene additur : *Pertingens usque ad Sidonem* ; quia videlicet eadem sancta Ecclesia non uno mundi coarctata est angulo, sed

erescendo usque ad populos devenit gentiliam. *Sidon* enim *venatio* interpretatur, significans, ut dicitur est, gentilitatem moribus foris idololatriae cultum quasi lustra deserti sectantem. Quae postea rota Dominicae praedicationis, et latratu sanctorum Apostolorum intra consepia sanctae Ecclesiae admitti meruit.

CAPUT V.

Benedictio Issachar.

1. *Issachar, asinus fortis accubans in terminis. Vidit requiem quod esset bona, et terram quod optima, et supposuit humerum suum ad portandum, factusque est tributus serviens* (Gen. xlix, 14, 15). Per haec verba haec tribus significatur doctrinae legis operam data, et promptius se ad mandata Dei scrutanda translatura. Dicitur namque *vidisse requiem quod esset bona, et terram quod optima* ; id est, mente degustasse, quam esset dulcis in Dei mandatis sensum occupare. Atque ideo *supposuisse ad portandum humerum* dicitur, id est, toto conamine ad servanda divini verbi eloquia mentem transtulisse : ac per hoc inferiores quosque ei munera et honorem tanquam magistro et praecceptorum detulisse. Concinit huic intelligentiae liber Paralipomenon, qui de hac tribu ita dicit : *De filiis quoque Issachar viri eruditi, qui noverant singula tempora, ad praecipendum quid facere debent principes ducenti* (1 Paral. xii, 32).

2. Typum autem gestat hic *asinus fortis* populi gentilis, qui antequam Dominum sensorem habuisset, brutus erat, et frenorum impatiens propria libitu ferebatur. Postquam autem Dominum sensorem habere meruit, fortis asini nomen ab eo mutuavit. Qui *vidit requiem quod esset bona, audiens a sensore suo* : *Venite ad me, omnes qui laboratis et onerati estis, et ego vos requiescere faciam* (Matth. xi, 28). *Terram autem quod optima esset, prospexit* ; quia relictis philosophorum inanibus doctrinis, ad Scripturae sacrae lectionem se studiosissima vertit. Unde quia didicit inter alia, *non auditores legis justificari*, subditur : *supposuit humerum suum ad portandum* (Rom. ii, 13) ; id est, totum suum posse mandatis subjecit divinis, et maxime in dilectione Dei et proximi. Neque enim proximus diligitur, si non portetur. Et additur : *factusque est tributus serviens* ; quasi enim quoddam tributum quotidie persolvit, audiens ab Apostolo : *Reddite omnibus omnia : cui timorem, timorem : cui honorem, honorem : cui vectigal, vectigal* (Rom. xiii, 7), et reliqua.

CAPUT VI.

Benedictio Dan.

1. *Dan judicabit populum suum, sicut et alia tribus Israel* . *Fiat Dan coluber in via, cerastes in semita, mordens ungulas equi, ut cadat ascensor ejus retro. Salutare tuum exspectabo, Domine* (Gen. xlix, 16-18).

^a Codex habet *Neptalim*.

^b Codex mendose habet *amitti*.

^c Vulgata editio habet : *quid facere deberet Israel,*

principes ducenti.

^d Vulgata editio habet : *et ego reficiam vos.*

^e Vulgata editio habet in *Israel*.

Historialiter quidem pronuntiatur ^a non solum de A, aliis nobilioribus tribubus, sed et de Dan, principem futurum Israeli, et per modum descriptionalem, qualis futurus sit, designatur. Samson namque his verbis praefiguratur, qui more colubri serpentisque terribilis fuit: et quo terribilior insinaretur, cornutus describitur propter eximiam potestatem atque fortitudinem. Sic ergo vias et semitas Israelitici regni tempore sui praesulatus obsedit, ne quis hostium vi terram ditionis illius invadere praesumeret. Sed et si quis inhumanior, et de propria tanquam equi ^b velocitate confusus et fortitudine, eum aggredi voluisset; mox corrosis plantis atque consumptis viribus stabilitatis, insectatorem suum ad terram perturbationem. Quem ne quis errore deceptus plus quam hominem aestimaret, vox qui vere princeps expectandus esset, iniecit dicens: *Salutare tuum expectabo, Domine; in cuius videlicet ista ex parte aliqua typo praecessit.*

2. Praefigurat autem Dan iste Antichristum, qui futurus est velut coluber in via, et *corastes in semita*: quia in via et semita mandatorum Dei ambulantiibus, quantum in se est, obviam se praefert duplici armatus contra eos ingenio: in serpente namque calliditas illius praefiguratur, quia decipere astute querit viam Domini gressu operum tenentes. In cornibus autem demonstratur furor illius, quo usus est contra eos quos callida machinatione decipere aequiverit. *Corasta* namque Graeco, Latine cornua dicitur; atque ideo serpens iste cornutus describitur. Cum ergo Antichristus veniens ante oculos spectantium signa magna fecerit, ignem de sublimi deposuerit, *serpens in via* est (Apoc. xiii, 13). Cum autem se ad penas et tormenta sibi non erudentibus infigenda verterit, *corastes in semita* fit; quia per angustam Domini semitam gradientes, cornibus potestatis sibi subigere nititur. Qui dum *exollitur super omne quod dicitur Deus, aut quod colitur* (II Theas. ii, 4), *ungulas equi mordet, ut cadat ascensor ejus retro*: quia mundialem gloriam ad hoc sibi non acquiescentibus aufert, ut amore honorum praesentium illecti ibi cadant, ubi non vident. Retrorsum enim cadere, est et hic desperaliter et inverecunde, ubi non videas, ruere, et post in exteriores tenebras devenire. Qui enim in faciem cadit, de retro aesis erubescit; qui autem retro decidit, ut jam praefati sumus, impoenitentem corde sibi iram in die irae nutrit (Rom. ii, 5). Ne quis porro pro miraculorum tanta sublimitate Antichristum pro Deo putaret colendam, addidit: *Salutare tuum expectabo, Domine*; quasi diceret: licet Antichristus multis miraculorum fulgeat insignibus, mihi tamen *Salutare tuum*, quod hebraice dicitur *Jesus*, expectandus est, ut veniens hujus potentiam aeterna proterat animadversione, et me inter fideles suos reperiens beata donet mansione.

^a Vel pronuntiatur.

^b Codex ita scriptus est, ut legere etiam liceat: et de potentia tanquam equus.

CAPUT VII.

Benedictio Gad.

1. *Gad accinctus praebitur ante eum, et ipse accingetur retrorsum* (Gen. xlix, 19). Patet litterae sensus legentibus librum Jesu Nave; quia Gad qui trans Jordanem petivit et accepit a Moyse haereditatem, ea conditione ejus ^c potiri meruit, ut accinctus armis ante Israel, juncto sibi Ruben et dimidia tribu Manasse, contra adversarios pugnando incederet (Deut. iii, 18); quod postea sub Josue et fecit. Attamen subjugatis hostibus, cum retro ad possessionem propriam rediret, necesse habuit gentium limitarum incursionibus insistere (I Paral. v, 18). Hoc est ergo quod ait, primum eum ante fratres suos accinctum praebitum fuisse, et postea iterum ad praemia reaccingi.

2. Significat autem spiritaliter electos quosque ex Judaeis, qui populo novo quasi quidam praedices extiterunt, et in terram olim promissam introduxerunt. Quales extiterunt prophetae et sancti patriarchae, qui idololatriam cunctorum vitiorum matrem, et ejus innumeram prolem verborum suorum apiculis confoderunt. Qui tamen iterum sursum accingentur, quia in novissimis temporibus intrante plenitudine gentium ad redidiva suscitabuntur certamina, quae eis cum Antichristo et ejus satellitibus futura erunt. Nunc enim non trans fluentem Jordanem habent haereditatem, quia per Baptismi gratiam non intravit Ecclesiam, sed sequestratim extra fratres commorantur remanentes in caeremoniis legalibus.

CAPUT VIII.

Benedictio Aser.

1. *Aser, pinguis panis ejus, et praebit delicias regibus* (Gen. xlix, 20). Videtur quidem juxta litteram huic tribui ubertas terrae reposita; habuit enim in sorte possessionis suae Carmelum montem ubertate insignem; simulque mari contiguavit, ac per hoc delicias quibus ipse ^d abundabat, maris terraeque, etiam regibus suis non est dubium cum obtulisse.

2. Praedicuntur autem per haec verba sancti viri ex Synagoga futuri, quorum panis pinguis est; doctrinam videlicet propheticae sancti Spiritus sagina redundans. Quorum unus implebitur a viditate accensus elamabat: *Sicut adipe et pinguedine replentur anima mea* (Ps. lxxiii, 6). Qui delicias suas regibus ministrant ^e; quia illis qui in semetipsis et sibi subjectis regnum justae moderationis tenere cupiunt, regiam normam praemonstrant.

CAPUT IX.

Benedictio Nephthali.

1. *Nephthalius, cervus emissus, et dans eloquia puerchritudinis* (Gen. xlix, 21). Beato Hieronymo docen-

^c Codex mendose habet ei.

^d Fortasse legendum est ipsa, et paulo post eum.

^e Codex mendose habet: ministravit.

sunt viâ legali quod in nuptiis defecit (Joan. II, 5), quia *per legem cognitio peccati* (Rom. III, 10), *per gratiam autem Spiritus sancti nobis ejus remissio condonatur*. Et secundum Evangelium, *lex quidem per Moysen data est, gratia autem et veritas per Jesum Christum* (Joan. I, 17).

9. Quod autem dicitur : *Et dentes ejus lacte candidiores* : per *dentes* prædicatores novi Testamenti debent intelligi, qui cibos spirituales comminuendo, id est exponendo, multa nobis perutilia in ventrem memoria transmittunt. *Lac* autem doctrina veteris Testamenti non incongrue accipitur, quæ incipienti populo adhuc ad perfectum cibum invalido condita est. *Candidiores ergo lacte* Jesus habet, quia Ecclesie suæ prædicatores puritatis munditia conspicuos perfecit. Nam quantum inter sectatores Evangelii et legales distet observantias, beatus Petrus testis est, qui ait : *Non potuistis in lege justificari : in hoc omnis qui credit, justificatur* (Act. XIII, 38, 39). Isti ergo dentes candidi sunt, quia fonte baptismatis abluti, a peccatorum maculis redduntur purissimi. De legis autem observatoribus nihil tale refertur : sed tantummodo dicitur, quia *Qui fecerit ea, vivet in illis* (Galat. III, 12). Insuper omnes qui legi carnaliter deservierint, sub maledictio sunt, dicenda terribiliter eadem *Legem* : *Maledictus omnis qui non permanserit in mandatis legis hujus, ut faciat ea quæ in ea scripta sunt* (Deut. XXVII, 26).

CAPUT IV.

Benedictio Zabulon.

1. *Zabulon in litore maris habitabit, et in statione navium pertingens usque ad Sidonem* (Gen. XLIX, 13). Juxta historiam situs sortis illius quam in terra repromissionis Deo donante accepturus erat, prædicitur : quod scilicet terra possessionis ejus ab uno latere a mari inciperet, et torrente finiretur ab alio, sicut in libro Jesse Nave (Joan. XIX, 11), ubi distributiones possessionum earum terminatæ sunt, manifeste declaratur : unde et Sidonis hic fit mentio, quæ contigua mari est.

2. Juxta mysticos autem intellectus, Zabulon primitias Ecclesie sanctæ designat ; ex cujus tribu aliqui sanctorum Apostolorum fuisse creduntur, quod in litore maris assidue morarentur, utpote ex eo victum manu et arte captantes a Domino ad apostolatus culmen vocati sunt, secundum prophetiam beati David dicentis : *Principes Juda duces eorum, principes Zabulon, principes a Nephthali* (Psal. LXXVII, 28). Qui etiam in statione navium habitant, quia in Domino Jesu Christo fiducialiter secunda pace requiescant. Naves namque Ecclesie intelliguntur, quæ fidelissima statione portum salutis auxilium Domini requirunt, et inveniunt. Et bene additur : *Pertingens usque ad Sidonem* ; quia videlicet eadem sancta Ecclesia non uno mundi coarctata est angulo, sed

crecendo usque ad populos devenit gentilium. Sidon enim *venatio* interpretatur, significans, ut dictum est, gentilitatem moribus ferinis idololatricum quasi lustra deserti sectantem. Quæ postea rete Domini prædicationis, et latratu sanctorum Apostolorum intra conspecta sanctæ Ecclesie admitti meruit.

CAPUT V.

Benedictio Issachar.

1. *Issachar, asinus fortis assidens in terminis. Vidit requiem quod esset bona, et terram quod optima, et supposuit humerum suum ad portandum, factusque est tributis serviens* (Gen. XLIX, 14, 15). Per hæc verba hæc tribus significatur doctrinæ legis operam datura, et promptius se ad mandata Dei scrutanda translatura. Dicitur namque *vidisse requiem quod esset bona, et terram quod optima* ; id est, mente degustasse, quam esset dulce in Dei mandatis sensum occupare. Atque ideo *supposuisse ad portandum humerum* dicitur, id est, toto conamine ad scrutanda divini verbi eloquia mentem transalisse : ac per hoc inferiores quoque ei munera et honorem tanquam magistro et præceptoris detulisse. Concinit huic intelligentiæ liber Paralipomenon, qui de hac tribu ita dicit : *De filiis quoque Issachar viri eruditi, qui noverant singula tempora, ad præcipiendum quid facere debent principes ducunt* (1 Paral. XII, 32).

2. Typum autem gestat hic *asinus fortis* populi gentilis, qui antequam Dominum sensorem habuisset, brutus erat, et frenorum impatiens propria libitu ferebatur. Postquam autem Dominum sensorem habere meruit, fortis asini nomen ab eo mutuavit. Qui *vidit requiem quod esset bona*, audiens a sensore suo : *Venite ad me, omnes qui laboratis et onerati estis, et ego vos requiescere faciam* (Matth. XI, 28). *Terram autem quod optima esset*, prospexit ; quia relictis philosophorum inanibus doctrinis, ad Scripturæ sacræ lectionem se studiosissima vertit. Unde quia didicit inter alia, *non auditores legis justificari*, subditur : *supposuit humerum suum ad portandum* (Rom. II, 13) ; id est, totum suum posse mandatis subjecit divinis, et maxime in dilectione Dei et proximi. Neque enim proximus diligitur, si non portetur. Et additur : *factusque est tributis serviens* ; quasi enim quoddam tributum quotidie persolvit, audiens ab Apostolo : *Redditis omnibus omnia : cui timorem, timorem : cui honorem, honorem : cui vectigal, vectigal* (Rom. XIII, 7), et reliqua.

CAPUT VI.

Benedictio Dan.

1. *Dan judicabit populum suum, sicut et alia tribus Israel*. *Fini Dan coluber in via, cerastes in semita, mordens ungulas equi, ut cadat ascensor ejus retro. Salutare tuum expectabo, Dominus* (Gen. XLIX, 16-18)

^a Codex habet *Neptalim*.

^b Codex mendose habet *amitti*.

^c Vulgata editio habet : *quid facere deboret Israel*,

principes ducenti.

^d Vulgata editio habet : *et ego reficiam vos*.

^e Vulgata editio habet *in Israel*.

Historialiter quidem præannuntiat^a non solum de A aliis nobilitatibus tribubus, sed et de Dan, principem futurum Israel, et per eundem descriptionalem, qualis futurus sit, designatur. Samson namque his verbis præfiguratur, qui more colubri serpentisque terribilis fuit: et quo terribilior insinaretur, cornutus describitur propter eximiam potestatem atque fortitudinem. Sic ergo vias et semitas Israelitici regni tempore sui præsulatus obsedit, ne quis hostium vi terram ditionis illius invadere præsumeret. Sed et si quis inmanior, et de propria tamquam equi^b velocitate confusus et fortitudine, eum aggredi veluisset; mox corrosis plantis atque consumptis viribus stabilitatis, insectatorem suum ad terram perturbaret. Quem ne quis errore deceptus plus quam bonitatem æstimaret, vox qui vere princeps expectandus esset, increpavit dicens: *Salutare tuum expectabo, Domine*; in cuius videlicet isto ex parte aliqua typo præcessit.

2. Præfiguratur autem Daa iste Antichristum, qui futurus est velut coluber in via, et *cerastes in semita*: quia in via et semita mandatorum Dei ambulantiibus, quantum in se est, obviam se præfert duplici armatus contra eos ingenio: in serpente namque calliditas illius præfiguratur, quia decipere astute querit viam Domini gressu operum tonantea. In cornibus autem demonstratur furor illius, quo usurus est contra eos quos callida machinatione decipere æquivovit. *Cerasta* namque Græce, Latine cornua dicuntur; atque ideo serpens iste cornutus describitur. Cum ergo Antichristus veniens ante oculos spectantium signa magna fecerit, ignem de sublimi deposuerit, *serpens in via est* (Apoc. xiii, 13). Cum autem se ad penas et tormenta sibi non credentibus infingenda verterit, *cerastes in semita fit*; quia per angustam Domini semitam gradientes, cornibus potestatis sibi subigere nititur. Qui dum *extollitur super omne quod dicitur Deus, aut quod colitur* (II Theas. ii, 4), unguis equi mordet, ut cadat ascensor ejus retro: quia mundialem gloriam ad hoc sibi non acquiescentibus aufert, ut amore honorum præsentium illecti ibi cadant, ubi non vident. Retrorsum enim cadere, est et hic desperaliter et inverecunde, ubi non vident, ruere, et post in exteriores tenebras devenire. Qui enim in faciem cadit, de retro acies erubescit; qui autem retro decidit, ut jam præfati sumus, impoenitentem corde sibi iram in die iræ nutrit (Rom. ii, 5). Ne quis porro pro miraculorum tanta sublimitate Antichristum pro Deo putaret colendam, addidit: *Salutare tuum expectabo, Domine*; quasi diceret: licet Antichristus multis miraculorum fulgent insignibus, mihi tamen *Salutare tuum*, quod hebraice dicitur *Jesus*, expectandus est, ut veniens hujus potentiam æterna proterat animadversione, et me inter fideles suos reperiens beata donet mansione.

^a Vel pronuntiat.

^b Codex ita scriptus est, ut legere etiam liceat: et de potentia tamquam equus.

CAPUT VII.

Benedictio Gad.

1. *Gad accinctus præliabitur ante eum, et ipse accingetur retrorsum* (Gen. xlix, 19). Patet litteræ sensus legentibus librum Jesu Nave; quia Gad qui trans Jordanem petivit et accepit a Moyse hæreditatem, ea conditione ejus^c potiri meruit, ut accinctus armis ante Israel, juncto sibi Ruben et dimidia tribu Manasse, contra adversarios pugnando incederet (Deut. iii, 18); quod postea sub Josua et fecit. Attamen subjugatis hostibus, cum retro ad possessionem propriam rediret, necesse habuit gentium limitarum incursionibus insistere (I Paral. v, 18). Hoc est ergo quod ait, primum eum ante fratres suos accinctum præliatum fuisse, et postea iterum ad prælium^B reaccingi.

2. Significat autem spiritaliter electos quosque ex Judæis, qui populo novo quasi quidam præduces extiterunt, et in terram olim promissam introduxerunt. Quales extiterunt prophætæ et sancti patriarchæ, qui idololatriam cunctorum vitiorum matrem, et ejus innumeram prolem verborum suorum apiculis confoderunt. Qui tamen iterum sursum accingentur, quia in novissimis temporibus intrante plenitudine gentium ad reddiva suscitabuntur certamina, quæ eis cum Antichristo et ejus satellitibus futura erunt. Nunc enim non trans fluentia Jordanis habent hæreditatem, quia per Baptismi gratiam non intravit Ecclesiam, sed sequestratim extra fratres commorantur remanentes in caeremoniis legalibus.

CAPUT VIII.

Benedictio Aser.

1. *Aser, pinguis panis ejus, et præbet delicias regibus* (Gen. xlix, 20). Videtur quidem juxta litteram huic tribui ubertas terræ repositi; habuit enim in sorte possessionis suæ Carmelum montem ubertate insignem; simulque mari contiguavit, ac per hoc delicias quibus ipse^d abundabat, maris terræque, etiam regibus suis non est dubium eum obtulisse.

2. Prædicuntur autem per hæc verba sancti viri ex Synagoga futuri, quorum panis pinguis est; doctrinam videlicet propheticam sancti Spiritus sagina redundans. Quorum unus inexplēbilis aviditate accensus elamabat: *Sicut adipe et pinguedine replentur anima mea* (Ps. lxxii, 6). Qui delicias suas regibus ministrant^e; quia illis qui in semetipsis et sibi subjectis regnum justæ moderationis tenere cupiant, regiam normam præmonstrant.

CAPUT IX.

Benedictio Nephthalii.

1. *Nephthaliius, cervus emissus, et dans eloquia per-chritudinis* (Gen. xlix, 21). Beato Hieronymo docen-

^c Codex mendose habet ei.

^d Fortasse legendum est ipsa, et paulo post eum.

^e Codex mendose habet: ministravit.

te ^a, discimus, non haberi in Hebræo *cervus emissus*, sed *ager irriguus*, et significari per agrum irriguum ubertatem calidarum aquarum, quæ in suburbio Tiberiadis abundantissime exuberant. Atamen traditio Hebræorum est, hanc civitatem mandatorum divinorum fuisse studiosissimam; ac per hoc agrum irriguum significare docentium magistrorum uberrimam doctrinam, quæ ignorantium corda quasi quidam rivus ad proferendos intelligentiæ fructus inebriare soleret ^b; et hoc exponi in inferioribus, cum dicitur: *dans eloquia pulchritudinis*.

2. Nos autem per Nephtholim sanctos intelligimus prædicatores Ecclesiæ, qui missi ad sanctam Ecclesiam, more cervorum dare saltus intelligentiæ noverunt, atque contemplationis montes ^c intrepide conscendere, et sic populis *eloquia pulchritudinis dare*: ut quod illi in altitudine contemplationis sublevati didicerint, hoc inferius positus strenue ministrent.

CAPUT X.

Benedictio Joseph.

1. *Filius accrescens Joseph, filius accrescens, et decorus aspectu* (Gen. XLIX, 22; xxxix, 6). Juxta litteram quidem beatus Jacob prævidebat, tribum Joseph innumera prole abundaturam; unde et duarum tribuum fuit pater, sicut eis superius benedicendo prædixerat. Unde quasi duabus tribubus benedicens repetivit: *filius accrescens*.

2. Joseph autem in typo præcessisse Salvatoris constat, quia Ægyptum fame deficientem frumento verbi Dei pascit: et venditus a fratribus suis Judæis usque hodie gentium nutrit Ecclesiam. Cui dicitur, *filius accrescens, et decorus aspectu*: ipse enim filius Dei, idemque filius hominis quodammodo accrevit, cum populum Israel per prævaricationem legis Deum inhonorantem, in Apostolis et reliquis illius temporis fidelibus sibimet adscivit. Idem *filius accrescens* est, cum etiam inter gentes nominis sui dilatavit cognitionem, et in eis usque mundi terminum crescit per fidei operumque illuminationem. Idem autem Joseph *decorus aspectu* est, quia *speciosus præ filiis hominum forma* (Ps. XLIV, 5).

3. *Filiæ discurrerunt super murum. Sed exasperaverunt eum, et jurgati sunt, invideruntque illi habentes jacula* (Gen. XLIX, 22, 23). Quantum quidem ad rem gestam pertinet, *filiæ*, fratres illius appellat propter dedecus inhumanitatis. Neque enim virilis et stabilis fuit consilii innocentem vel extinguere voluisse, vel vendidisse fratrem; sed potius femineæ mobilitatis. *Super murum* autem *discurrerunt*, quia invictum se consilium super eo, ne eis futurus rex foret, invenisse putaverunt. *Exasperaverunt autem eum*, nudantes tunica polymita (Gen. xxviii, 23), et indignis contumeliis afficientes. *Jurgati sunt autem, invideruntque*

illi habentes jacula: Numquid rex noster eris? aut subjiciemur ditioni ^d tuæ (Gen. xxxvii, 8)? Unde superius dictum est: *Invidebant igitur ei fratres sui* (Gen. xxxviii, 11). *Habebant autem jacula*; id est, corda ad nocendum parata. Unde de Judæis Dominum interficere cupientibus dicitur: *Sagittæ parvulorum factæ sunt plagæ eorum* (Ps. LXIII, 9).

4. Juxta mysticos autem sensus, *filiæ*, Judæi intelliguntur, qui feminea censetur appellatione, quia relinquentes ^e Dominum et Salvatoris nostri solidam doctrinam, et adhærentes Pharisææ supersitioni, mente turbati sunt. Nam illi quibus solidus sensus deest, et mens eorum varia fluctuatione vacillat, mulierum nomine ab Apostolo censentur, dicente de malis doctoribus: *Qui penetrant domos, et captivas ducunt mulierculas oneratas peccatis ^f, semper discentes, et numquam ad scientiam veritatis pervenientes* (II Tim. iii, 6). *Discurrerunt autem super murum*, quando munitissimum se invenisse putaverunt consilium, dicente Caipha: *Expedi vobis, ut unus moriatur pro populo homo, et non tota gens pereat* (Joan. xi, 50). *Exasperaverunt autem eum*, quando quodammodo tædio incredulitatis eorum commotus dixit: *O generatio prava, quamdiu apud vos ero? quamdiu vos patiar* (Marc. ix, 19)? *Jurgati sunt*, dicentes: *Quousque animam nostram tollis* (Joan. x, 24)? *Invideruntque illi, dum dicunt in concilio suo: Quid faciemus, quia hic homo multa signa facit? si dimittimus eum sic, omnes credent in eum* (Joan. xi, 47, 48). Itemque: *Videtis, quia nihil proficimus? ecce mundus totus post eum abiit* (Joan. xii, 19). *Habebant jacula*, de quibus scriptum est: *Sagittæ parvulorum factæ sunt plagæ eorum* (Ps. LXIII, 9).

5. *Sedit in forti arcus ejus, et dissoluta sunt vincula brachiorum ejus, et manuum illius per manus potentis Jacob: inde pastor egressus est, lapis Israel* (Gen. XLIX, 24). Historicus quidem sensus, quantum intelligi datur, iste est. Per arcum intelligitur mens futurorum præscia. In arcu namque sagitta ponitur, ut eminus feriat: et mens futurorum præscia longius sagittas sententiarum emittere solet. Tale ergo, quod dicitur: *sedit in forti arcus ejus*, quasi diceret: requievit mens illius undique tribulationibus afflicta: *in forti*, id est, in Deo solidata, atque sagittis sententiarum, quibus quod futurum esset, prænuntians, tempora futura sterilitate feriret.

6. Quod autem ait: *Et dissoluta sunt vincula brachiorum et manuum illius*, ad tempus refertur quo, jubente Pharaone, solutus de carcere, et, sicut hic dicitur, *vincula brachiorum et manuum illius*, quibus vinciri in carcere jussus ^g fuerat, *soluta sunt per manus*, id est, per virtutem *potentis Jacob*, videlicet Dei omnipotentis, cujus adjutorio Jacob potentia claruit.

^a In quæstionibus hebraicis in Genesim, pag. 377, 378, tom. iv Oper. Hier. editor. a Vallars.

^b Codex mendose habet *solerent*.

^c Codex mendose, ut puto, habet *mentes*.

^d Codex mendose habet: *dictioni*.

^e Forte *Domini*.

^f In Vulgata editione hic additur: *quæ ducuntur variis desideriis*.

^g Codex mendose habet *missus*.

7. Illud porro, quod subjungit : *inde pastor egressus est, lapis Israel*, ad Christum refertur, qui de Jacob egressus est, videlicet de eo originem trahens. Qui bene *lapis Israel* dicitur, quia fortitudo in se credenti sit.

8. Salvatori autem hæc sententia tali modo congruit. *Sedit in forti arcus ejus*; id est, sententia animadversionis, qua feriri Judæi debebant qui eum recipere noluerunt, sed usque ad mortem persecuti sunt; *in forti sedit*, id est, stabili cum Patre immutabilitate præfixa est, dicentis : *Amen dico vobis : non relinquetur hic lapis super lapidem* (Math. xxiv, 2). Et : *Ecce relinquetur vobis domus vestra deserta*, etc. (Math. xxiii, 38).

9. Dissoluta autem sunt vincula brachiorum et manuum illius per manus potentis Jacob, cum vincula sepulcralia enodata sunt, atque illi per manus potentis Jacob, id est, per virtutem Patris resurrectio non est denegata.

10. *Inde autem pastor egressus est, et lapis Israel*; id est, a Deo Patre Dominus et Salvator egressus, visibus se præsentavit humanis, sicut ipse dixit :

Ezivi a Patre, et veni in mandum (Joan. xvi, 26).

11. *Deus patris tui erit adjutor tuus, et Omnipotens benedicet tibi benedictionibus cæli desuper, benedictionibus abyssi jacentis deorsum, benedictionibus uberum et vulvæ* (Gen. xlix, 26). Imprecatur filio suo adjutorium Dei patris sui, illius videlicet, cujus adjutorio tantis se exutum meminerat periculis, et quem omnipotentem per beneficia sibi præstita cognoverat. Quod autem ait : *benedictionibus cæli desuper*, ad plu-

viam aerisque pertinet temperiem, qua frugibus fecundatur terra, atque arborum nutriuntur proventus. Quod vero subjungit : *benedictionibus abyssi jacentis deorsum*, ad fertilitatem pertinet terræ, quæ abyssi vaporibus velut spongiæ concavitas irrigatur, ut non facile solis ignibus arefacta inutilis siccitate reddatur. *Benedictionibus uberum et vulvæ* eum benedicat, ut prole numerosa concrescat, ne videlicet sterilitate aut virorum aut mulierum damnetur.

12. Dicit autem : *Benedictiones patris tui confortatæ sunt benedictionibus patrum ejus* (Ibid., 26); ut videlicet non dubitaret Joseph illud eventurum, quod ei sanctus Jacob non tam ex sua quasi novitia benedictione proventurum repromittebat : sed quia ad patres ejus, id est, Abraham et Isaac, jamdudum

promissa sunt. Hoc est enim quod ait : *benedictiones patris tui confortatæ sunt*, quasi diceret : non has benedictiones patris quasi proprias illius accipias, nec quasi semel datas : sed quia a Deo patribus meis primo datæ sunt, et non semel, sed crebro. Atque inde est, quod ego super te easdem benedictiones, quæ mihi et patribus meis promissæ sunt, ex auctoritate Dominica capiti tuo superfundo.

13. Domino autem et Salvatori Deus omnipotens et Pater adjutor exstitit clamanti in psalmo : *Adjuva*

A me, Domine Deus meus : salvum me fac secundum misericordiam tuam (Ps. cviii, 26). Qui enim individua deitate omnibus qui annuntiantur, auxilium præstat, ipse humanatus^a et paulo minus ab Angelis minoratus (Hebr. ii, 7), non modo paterno, sed etiam adjutorio indiguit angelico, propter videlicet manifestandam geminam in se substantiam. Inde est enim, quod clamat : *Deus, Deus meus, ut quid dereliquisti me* (Marc. xv, 34)? Et in Evangelio : *Apparuit ei Angelus de cælo, confortans eum* (Luc. xxii, 43). Ipse autem Omnipotens benedixit illi dicendo : *Hic est mihi filius dilectus, in quo complacui* (II Pet. i, 17).

14. *Benedictionibus cæli desuper, et benedictionibus abyssi jacentis deorsum* illi benedixit, quando secundum Apostolum : *Dedit illi nomen, quod est super omne nomen, ut in nomine ejus omne genu flectatur, terrestrium, cælestium et infernorum* (Philip. ii, 10). *Benedictionibus uberum et vulvæ* eum sublimavit, quando in filiis Ecclesiæ, aliis catechumenis, quasi adhuc intra matris ubera^b jacentibus, aliis autem more jam genitorum ubera materna lambentibus, sibi præstat per orbem terrarum benedici. Nam qui necdum in fidei robur evaserunt, sed per doctores ad eam trahuntur, audiunt ab Apostolo : *Filioli mei, quos iterum parturio, donec Christus formetur in vobis* (Gal. iv, 19). Qui autem jam quidem fidei rudimenta perceperunt, sed necdum plene in doctrinæ firmitate coaluerunt, audiunt ab eodem : *Lac vobis potum dedi, non escam : necdum enim poteratis : sed nec adhuc quidem potestis* (I Cor. iii, 2).

15. Sequitur : *Donec veniret desiderium collium æternorum* (Gen. xlix, 26). Hic nihil historicum, sed totum resonat divinum. Tandiu namque his præannuntiat populum Israeliticum sustentandum benedictionibus, donec desiderium collium æternorum veniret. Colles namque, sancti intelliguntur in Ecclesia constituti, qui quamquam merito virtutum præcellant, tamen ex devotissima humilitate colles se esse meminerunt. Unde psalmus : *Suscipiant montes pacem populo, et colles justitiam* (Ps. lxxi, 5). Desiderium namque illorum, Domini Jesu constat fuisse semper adventum. Unde primus Moyses : *Obsecro, Domine, mitte quem missurus es* (Exod. iv, 15). Et beatus Simeon accepit responsum a Spiritu sancto, *non visurum se mortem, nisi prius videret Christum Domini* (Luc. ii, 26). Qui æterni colles dicuntur; quia videlicet ad æternitatem a Deo creati noscuntur. Non enim, sicut stultorum, eorum mutatur in diversa intentio; sed semper ad æternitatem tendentes et æterno inhærentes, ipsi etiam ab eo æternitatis^c mutaverunt nomen. De stultis enim dicitur : *Stultus enim ut luna mutatur* (Eccli. xxvii, 12): de vere autem sapientibus : *Sapiens permanet ut sol* (Ibid.).

16. Sequitur : *Fiant in capite Joseph, et in vertice Nazaræi inter fratres suos* (Gen. xlix, 26). Hæc be-

^a Codex habet *humanitus*.

^b Legendum puto *uterum* aut *viscera*.

^c Leg. *mutaverunt*. Sic supra cap. 5, § 2, legimus, *fortis asini nomen ab eo MUTAVIT*.

nedictiones fuerunt in capite Joseph; quia per Christum omnis laus et benedictio Patri redditur. Unde ipse Patri dicit: *Pater, clarifica Filium tuum, ut et Filius tuus clarificet te* (Joan. xvii, 1). Bone autem in capite illius fieri dicuntur; quia *caput Christi, Deus* (I Cor. xi, 3). Dicitur autem ipse filius Nazareus^a inter fratres suos; quia ipse speciali dignitate sanctus est, quod interpretatur *Nazareus*. De quo veracissime Scriptura dicit, quod *peccatum non fecit, nec inventus est dolus in ore ejus* (I Petr. ii, 22); et quem *auxit Deus Pater speciali unctione pro participantibus suis* (Hebr. i, 9).

CAPUT XI.

Benedictio Benjamin.

1. Benjamin^b, lupus rapax, mane comedit pradam, et vespere dividit spolia (Gen. xlix, 27). Traditio Hebræorum etiam, et beati Hieronymi consensus habet, his verbis significari altare Hierosolymitanum, quod in tribu Benjamin constructum constat. Quod more lupi rapacis matutinum sacrificium ignis excoctione debebat: vespere autem dici, consummationis sacrificii et hostiarum ceremoniis, inter sa-

cerdotes et levitas ea quæ residua erant igni, et per legis mandatum victui debebantur sacerdotum, inter eos dividere solebat.

2. Significatur autem per hanc scientiam beatus Paulus de eadem tribu futurus, qui more lupi rapacis, mane, id est, in adolescentia sua comedit; quoniam dum in necē beati Stephani consentiens, et a principibus sacerdotum atque majoribus natu populi Judaici epistolas in Damascum et ad ceteras civitates accipiens, quot sanctos diversa cæde lacervavit, tot quasi lupus rapax prædas comedit. Attamen vespere spolia dividit, quando prostratus voce dominica et visione, fidelibus intra sanctam Ecclesiam constitutis congrua divinæ alimentis doctrinæ^c distribuit: aliis, ut puvulis in Christo, læc dans sapientiæ; et quibusdam adhuc compatiens more parturientis condolet; perfectioribus autem solidum doctrinæ cibum contradens. Spolia namque divinæ significare mandata, testis est David, dicendo: *Lætabor ega super eloquia tua, sicut qui invenit spolia multa* (Ps. cxviii, 162). Et beatus Isaias de Apostolis: *Lætabuntur coram te, sicut lætantur in messe; sicut exultant qui dividunt spolia* (Isa. ix, 3).

^a Codex mendose habet Nazareus.^b Codex mendose habet ubique Benjamin.^c Vox doctrinæ deest in Codice: addenda est tamen.

ANNO DOMINI CCCCXVIII.

SEVERUS MAJORICENSIS.

Nullam in variis Patrum Bibliothecis de hoc Severo mentionem explicari licuit; neque aliud de Vita ejus memoriam proditum est, præterquam quod continet epistola sequens, ab Amalino auctore edita, Tom. IV, ad annum 418.

SEVERI EPISCOPI EPISTOLA DE JUDEÏS.

Datum est autem nobis ejuadem Protomartyris gratia, ut inter scribendas Vaticanæ bibliothecæ antiquitates, eandem repererimus Severi epistolam integram in nullo detrimentum passam: quam (quod nescimus ab alio editam) hic integram describere, ut egregium antiquitatis monumentum, dignum existimavimus; sic enim se habet:

Sanctissimis ac beatissimis dominis, episcopis, presbyteris, diaconibus, et universæ fraternitati, totius orbis terrarum, Severus episcopus misericordia Dei indigens et omnium ultimus, in Christo Redemptore nostro æternam salutem. *Intelligis consuetum hujus temporis symbolum catholicorum, qui ut se longe abesse a Pelagiana ingruente hæresi demonstrarent, ea in ipso titulo gratia et misericordia Dei indigere profiterentur. Sed ipsam reddamus epistolam:*

Cum Dei opera revelari et confiteri honorificum esse, Raphael archangelus moneat (Tob. xii): profecto silere vel cefare opera Christi periculosum

est: in quibus tamen annumerandis major est gratia, si communi et simplici sermone referantur, Celatur enim quolammodo speciosissima pulchritudo virtutis, si abundantiori eloquio circumdata fuerit atque fucata. Quapropter ego quoque magna, que apud nos Christus operatus est, non composito, sed veridico sermone referre aggredior. Insula Minorica, una ex Balearibus insulis est, quarum nomen cunctis populis, sæcularium quoque auctorum litteris, pervulgatum est. Hæc inter Mauritaniam Cæsariensem et Hispaniam medio propemodum æquoris spatio sita, angustis admodum terminis clauditur, longitudinem triginta, latitudinem vero tria millia passuum habens. Que nunc idcirco commemoravi, ut agnosci possit, contemptibilia mundi a Domino non solum in hominibus, sed etiam in locis eligi (I Cor. i). In hac itaque insula, quæ omnium terrarum, parvitate, ariditate, asperitate, postrema est, duo parva oppida, quibus a Pœnis indita